EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.9.3.
COM(2024) 390 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a 2009. március 11-i 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerint a tagállamoknak előírt „statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalásairól”

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a 2009. március 11-i 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerint a tagállamoknak előírt „statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalásairól”

1. BEVEZETÉS

1.1. Az európai statisztikákról szóló 223/2009/EK rendelet

Ez az európai statisztikákról szóló 223/2009/EK rendelettel[1] és különösen annak 11. cikke (4) bekezdésével összhangban készített negyedik jelentés, amely az alábbiakat rögzíti:

„A Bizottság a tagállamok által küldött éves jelentés alapján rendszeresen ellenőrzi a tagállami kötelezettségvállalásokat, melyeket szükség szerint naprakésszé kell tenni.

[…]

A Bizottság 2018. június 9-ig, azt követően pedig kétévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a közzétett kötelezettségvállalásokról, illetve adott esetben az elért eredményekről szóló jelentésekről.”

Az első jelentés 2018-ban[2] jelent meg, a második 2020-ban[3], a harmadik pedig 2022-ben[4].

Kötelezettségvállalás a statisztikába vetett bizalomért

A „kötelezettségvállalások a statisztikába vetett bizalomért” (a továbbiakban: kötelezettségvállalások) elnevezésű megközelítést a statisztikák minőségirányítási keretének javítására irányuló célkitűzés részeként hozták létre. E kötelezettségvállalásokat első alkalommal a Bizottság 2011. évi közleménye[5] ismertette. A megközelítés mechanizmusként működik, amely azt szolgálja, hogy a nemzeti kormányok folyamatosan felelősséget vállaljanak azért, hogy az adott ország megfeleljen az európai statisztika gyakorlati kódexének (a továbbiakban: gyakorlati kódex)[6].

A gyakorlati kódex az európai statisztikák fejlesztésének, előállításának és közzétételének standardjait alakította ki. Tizenhat alapelvet foglal magában, amelyek az intézményi környezettel, a statisztikai folyamatokkal és outputokkal kapcsolatosak. Fő célja annak biztosítása, hogy az európai statisztikai rendszerben előállított statisztikák ne csak a minőségi kritériumoknak – például a relevancia, az időszerűség és a pontosság kritériumainak – feleljenek meg, hanem szakmai függetlenség, a pártatlanság és az objektivitás elvével is összhangban álljanak.

A kötelezettségvállalások fontos kapcsolatot hoznak létre a gyakorlati kódex és a tagállami kormányok között.

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 223/2009/EK rendelete (2009. március 11.) az európai statisztikákról és a titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó statisztikai adatoknak az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala részére történő továbbításáról szóló 1101/2008/EK, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet, a közösségi statisztikákról szóló 322/97/EK tanácsi rendelet és az Európai Közösségek statisztikai programbizottságának létrehozásáról szóló 89/382/EGK, Euratom tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 87., 2009.3.31., 164. o.).

[2] COM(2018) 516 final.

[3] COM/2020/278 final.

[4] COM/2022/333 final.

[5] COM (2011) 211 végleges.

[6] Az európai statisztika gyakorlati kódexe – 2017. évi felülvizsgált kiadás – Termékkatalógusok– Eurostat (europa.eu).

A 223/2009/EK rendelet 11. cikkének (3) bekezdése értelmében a kötelezettségvállalások olyan eszközök, amelyek „*továbbra is célul [tűzik ki] az európai statisztikákba vetett közbizalom fenntartását, valamint a gyakorlati kódexben rögzített statisztikai alapelvek végrehajtása terén történő előrelépés biztosítását.*”

Az (EU) 2015/759 módosító rendelet[7] (17) preambulumbekezdése kimondja, hogy „*[a]z európai statisztikák minősége és a felhasználók bizalma megerősíthető azáltal, hogy a nemzeti kormányok is felelősséget vállalnak az európai statisztika gyakorlati kódexének (a továbbiakban: gyakorlati kódex) alkalmazásáért. E célból az egyes tagállamok által a nemzeti sajátosságok figyelembevételével készített, »Kötelezettségvállalás a statisztikába vetett bizalomért« (a továbbiakban: kötelezettségvállalás) című dokumentumba konkrét tagállami kormányzati kötelezettségvállalásokat kell belefoglalni a gyakorlati kódex alkalmazásához szükséges feltételek javítására vagy fenntartására. Az említett kötelezettségvállalások, amelyeket szükség szerint naprakésszé kell tenni, a jó minőség biztosítására irányuló nemzeti keretrendszert foglalhatnak magukban, ideértve az önértékelést, a fejlesztési intézkedéseket és az ellenőrző mechanizmusokat is.*”

Az európai statisztikai rendszer (ESR) szakértői értékelései

Az Európai Statisztikai Rendszer (European Statistical System, a továbbiakban: az ESR), melynek keretében az Eurostat és az uniós tagállamok, illetve az EFTA-országok nemzeti statisztikai hatóságai együttműködnek, jó minőségű európai statisztikák előállítására törekszik. A statisztikáik jó minőségének garantálása érdekében az ESR-tagok közös minőségi keretrendszert hoztak létre, amelynek sarokkövét a gyakorlati kódex képezi. Az európai statisztikák minőségének biztosítása szempontjából fontos kérdés, hogy a nemzeti statisztikai hivatalok megfelelnek-e a gyakorlati kódex valamennyi elvének és mutatójának. A megfelelést az ESR szakértői értékeléseinek keretében rendszeresen értékelik.

Az ESR szakértői értékelései részletes módszertant követnek, és tényeken alapuló önértékeléseket, országlátogatásokat és szakértői értékelési jelentéseket foglalnak magukban. A jelentések javító célú ajánlásokat tartalmaznak. Az ajánlások nyomán a javítást célzó cselekvési terveket hajtanak végre; ezeket az Eurostat évente nyomon követi. A korábbi szakértői értékelésekre 2006 és 2008 között, valamint 2013 és 2015 között került sor. Lezárult a 2021 és 2023 közötti időszakra vonatkozó szakértői értékelések harmadik fordulója, és a Bizottság zárójelentésben ismertette annak eredményeit[8]. Az egyes szakértői értékelési jelentések megtalálhatók az Eurostat honlapján[9].

E tekintetben a kormányokat érintő kötelezettségvállalások kiegészítő szerepet töltenek be az ESR által a nemzeti statisztikai hatóságok bevonásával végzett szakértői értékelései mellett.

2. A BIZALOMRA VONATKOZÓ KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK ÉS A TAGÁLLAMOK JELENTÉSEINEK ÁTTEKINTÉSE

2.1. Általános rendelkezések

A 223/2009/EK rendelet 11. cikke értelmében a tagállamok és a Bizottság megteszik az összes intézkedést annak érdekében, hogy fenntartsák az európai statisztikákba vetett bizalmat.

[7] Az Európai Parlament és a Tanács(EU) 2015/759 rendelete (2015. április 29.) az európai statisztikákról szóló 223/2009/EK rendelet módosításáról (HL L 123., 2015.5.19., 90. o.).
[8] A Bizottság dokumentum-nyilvántartása – SWD(2024) 136 (europa.eu).
[9] Jelenlegi forduló (2021–2023) – Eurostat (europa.eu).

Ennek érdekében a „Kötelezettségvállalások a statisztikába vetett bizalomért” című dokumentumokban továbbra is célul kell kitűzni az európai statisztikákba vetett közbizalom fenntartását. Amennyiben valamely tagállam nem teszi közzé a kötelezettségvállalásait, az adott tagállam köteles jelentést benyújtani a Bizottságnak, illetve közzétenni egy előrehaladási jelentést a gyakorlati kódex végrehajtásáról, adott esetben pedig a kötelezettségvállalások létrehozását célzó intézkedések terén tett erőfeszítésekről.

A Bizottság 2018. június 9-ig, azt követően pedig kétévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a közzétett kötelezettségvállalásokról, illetve adott esetben az elért eredményekről szóló jelentésekről.

2.2. A kötelezettségvállalás formája

A rendelet nem határoz meg szabályokat a kötelezettségvállalás formájára vonatkozóan. Azonban a magas színvonalú statisztikákhoz szükséges feltételek biztosítását szolgáló kormányzati kötelezettségvállalásnak meg kell valósítania a közbizalom megteremtésére vonatkozó célkitűzést.

Amint az az első jelentésben[10] is szerepel, a legtöbb tagállam jogszabályaik bizonyos részeit tekinti a kötelezettségvállalásnak. Az évek során azonban egyre több tagállam dolgozott ki önálló kötelezettségvállalásokat. Ez a jelentés általános áttekintést nyújt a jelenlegi helyzetről, beleértve a korábbi jelentésekben tárgyalt helyzeteket és az új fejleményeket.

A jelentés kizárólag az összeállítása céljából beérkezett nemzeti hozzájárulásokon alapul. Az Eurostat felkérte a tagállamokat, hogy tegyenek jelentést a 2022. január 1. és 2023. december 31. közötti időszakról.

A kötelezettségvállalásnak megfelelő nemzeti jogszabályok

Azok a tagállamok, amelyek nemzeti joguk bizonyos részeit tekintik kötelezettségvállalásnak, azokra a jogi rendelkezésekre hivatkoznak, amelyek relevánsak a gyakorlati kódex végrehajtási feltételeinek javítása vagy fenntartása szempontjából, valamint beszámolnak a releváns fejleményekről.

Ausztria: Az Osztrák Statisztikai Hivatal a nemzeti jogot, nevezetesen a szövetségi statisztikai törvényt tekinti a kötelezettségvállalásnak. Ausztria arról számolt be, hogy az előző jelentéstételi időszak óta nem történt jelentős változás.

Horvátország: Amint azt a Horvát Statisztikai Hivatal (Croatian Bureau of Statistics, CBS) által az Eurostatnak küldött jelentés is említi, a 2020-ban hatályba lépett hivatalos statisztikai törvény szolgál jogalapként a kötelezettségvállaláshoz azáltal, hogy biztosítja a nemzeti statisztikai hivatal szakmai függetlenségét és a támogatást, amelyre a gyakorlati kódex végrehajtására irányuló feltételek fenntartásához és javításához szüksége van. A CBS általános felelősséggel tartozik a nemzeti statisztikai rendszer koordinálásáért és fejlesztéséért. Munkájuk részeként a hivatalos statisztikák más előállítói is felelősek a hivatalos statisztikák fejlesztéséért, előállításáért és közzétételéért. A CBS arra törekszik, hogy a felhasználók igényeinek megfelelő, időszerű statisztikai adatokat szolgáltasson. Ennek érdekében 2022 végén felhasználói elégedettségi felmérést végzett. A felmérés eredményeit a CBS jövőbeni tevékenységeinek tervezéséhez használják fel.

[10] COM(2018) 516 final.

Csehország: A csehországi kötelezettségvállalást[11] 2018. február 28-án tették közzé a nemzeti statisztikai hivatal honlapján. A kötelezettségvállalás összegzi a 223/2009/EK rendelet vonatkozó rendelkezéseit, és – amint azt a Cseh Statisztikai Hivatal (Czech Statistical Office, CZSO) által az Eurostatnak küldött jelentés is megerősítette – megállapítja, hogy a kötelezettségvállalás a cseh statisztikai szolgálat tevékenységeit meghatározó hatályos jogszabályok alapján is teljesül. A kötelezettségvállalás az állami statisztikai szolgálatról szóló 89/1995. sz. törvény, valamint az Alkotmányra vagy a kormány eljárási szabályzatára hivatkozik. Ez a szabályozási rendszer megteremti az európai statisztika gyakorlati kódexében az intézményi környezetre vonatkozóan meghatározott valamennyi alapelv teljesítéséhez szükséges feltételeket. A CZSO beszámolt a további fejleményekről, többek között a minőségirányítás javításáról.

Németország: Németország úgy véli, hogy a kötelezettségvállalást a nemzeti jog testesíti meg. Amint azt a Német Szövetségi Statisztikai Hivatal (Federal Statistical Office, FSO) az Eurostatnak szóló jelentésében megállapította, Németország jól megfelel a gyakorlati kódexnek, amit a szakértői értékelő jelentés is megerősített. A szakértői értékelés ugyanakkor olyan területeket is azonosított, ahol fejlesztésre van szükséges, a jelentés pedig a megfelelő intézkedésekre is ajánlást tett. A legfontosabb intézkedések közé tartozik a német statisztikai rendszeren belüli együttműködés és koordináció, az egységes minőségi standardok bevezetése, a programtervezés és az innováció. Az Eurostatnak küldött jelentés kiemeli továbbá, hogy előrelépést jelent az, hogy az FSO tevékenységi területeihez a nyilvántartással kapcsolatos új elemeket adtak hozzá.

Észtország: A kötelezettségvállalást a hivatalos statisztikákról szóló törvény, különösen annak 7. cikk (1) bekezdése rögzíti, amely szerint a hivatalos statisztikákat a 223/2009/EK rendeletben foglalt statisztikai elvekkel és minőségi kritériumokkal összhangban állítják elő. A hivatalos statisztikákról szóló törvény 2010 augusztusában lépett hatályba, és az Eurostatnak megküldött jelentés megerősítette, hogy azóta nem történt jelentősebb módosítás.

Finnország: A bizalomra vonatkozó finn kötelezettségvállalás a nemzeti statisztikai jogszabályokon alapul. Az Eurostatnak a jelenlegi jelentéstételi időszakról küldött jelentés kiemeli, hogy a finn statisztikai törvényt nemrégiben módosították. E módosítások egyikének értelmében a Finn Statisztikai Hivatalt új feladattal bízták meg, nevezetesen mikroadatok kutatási és statisztikai elemzési célokra történő gyűjtésével és szolgáltatásával. A felülvizsgált törvény egyértelművé teszi azokat a szabályokat is, amelyek az adatokhoz való kutatási és elemzési célú hozzáférés biztosításakor alkalmazandók.

Franciaország: A Francia Nemzeti Statisztikai Intézet szerint a statisztikai hivatal éves jelentése[12] nyomon követi a gyakorlati kódexnek való megfelelést. A jelentést francia és angol nyelven egyaránt közzéteszik. Az Eurostatnak küldött jelentés nem utal arra, hogy a francia kormány önálló kötelezettségvállalást dolgozott volna ki.

Magyarország: Amint az a jelenlegi jelentéstételi időszakról az Eurostatnak megküldött jelentésben is szerepel, a magyar kormány által kidolgozott kötelezettségvállalásokat a 2017. január 1-jén hatályba lépett nemzeti statisztikai törvény rögzíti. Azóta nem került sor jelentősebb módosításokra.

[11] A cseh jogszabályok összefoglalása a bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalással összefüggésben a Cseh Statisztikai Hivatal honlapján.
[12] A Statisztikai Hivatal 2022. évi éves jelentése.

Olaszország: Olaszország nem fogalmazott meg önálló kötelezettségvállalást. Az Olasz Nemzeti Statisztikai Hivatal (ISTAT) beszámolt a gyakorlati kódex elveinek alkalmazásával kapcsolatos közelmúltbeli fejleményekről. Az ISTAT jóváhagyta új minőségpolitikáját, amely előírja, hogy a hagyományos folyamatok (például a felmérések) megfelelőségét megbízható módszerekkel és gyakorlatokkal kell értékelni. E célból a 2022 októbere és 2023 januárja közötti időszakban az ISTAT valamennyi hagyományos eljárására vonatkozóan ellenőrzőlistát vezettek be. Az ellenőrzőlista minden egyes része a hiányosságok azonosítására és ezáltal a végrehajtandó javító intézkedések testreszabására szolgál. Az auditokat egy hároméves időszakon belülre ütemezik, mivel háromévente frissített ellenőrzőlistát kell készíteni.

Lettország: A kötelezettségvállalást a nemzeti jog – a statisztikákról szóló törvény – határozza meg. Ebben a jelentéstételi időszakban nem került sor jelentősebb jogszabály-módosításra.

Litvánia: A kötelezettségvállalást a nemzeti jog testesíti meg. A jelenlegi jelentéstételi időszakról szóló jelentés rávilágít néhány közelmúltbeli fejleményre. 2023. január 1-jén hatályba lépett a hivatalos statisztikákról és az állami adatkormányzásról szóló új törvény, amely kiterjesztette a Litván Statisztikai Hivatal feladatköreit és funkcióit. Az új törvény értelmében a Litván Statisztikai Hivatal immár állami adatügynökség, amely nemcsak a hivatalos statisztikák előállításáért, hanem az állami adatkormányzásért is felel. Az új törvény is előírja a kötelezettséget, hogy a hivatalos statisztikák elkészítése során végre kell hajtani a gyakorlati kódexet.

Luxemburg: Amint azt az Eurostatnak megküldött jelentés is megerősíti, Luxemburg úgy véli, hogy kötelezettségvállalását a nemzeti jog testesíti meg. A 2022. január 1-jétől 2023. december 31-ig tartó időszakra vonatkozóan nem történt bejelentendő változás.

Hollandia: A kötelezettségvállalást a nemzeti jog testesíti meg. A jelentés nem számolt be a nemzeti jog jelentős módosításáról. Az előző szakértői értékelés óta több javulás is történt, különösen az intézményi környezet stabilizálásával, valamint a minőségirányítás és -biztosítás megerősítésével kapcsolatban. További reformokra került sor az emberi erőforrások és a teljesítménymérés területén. A Holland Statisztika Hivatal megkezdte a legutóbbi szakértői értékelésből levezethető ajánlások kidolgozását.

Norvégia: A gyakorlati kódexben foglalt elvek melletti elkötelezettséget a 2021 januárjában hatályba lépett norvég statisztikai törvény tartalmazza. A statisztikai törvényben és a gyakorlati kódexben foglalt minőségi elveknek való megfelelésről szóló első két jelentést közzétették a Norvég Statisztikai Hivatal honlapján[13]. Az Eurostatnak megküldött jelentés megemlíti a norvég statisztikai rendszer szakértői értékelés nyomán összeállított fejlesztési cselekvési tervet.

Lengyelország: A Lengyel Statisztikai Hivatal által az Eurostatnak megküldött jelentés megerősítette, hogy a nemzeti jog – pontosabban a hivatalos statisztikákról szóló 1995. június 29-i törvény – tekintendő a lengyel kötelezettségvállalásnak. Az utolsó jelentéstétel óta nem került sor a hivatalos statisztikákról szóló – és a gyakorlati kódex elveit végrehajtó – törvény rendelkezéseinek felülvizsgálatára.

Portugália: Amint azt az Eurostatnak megküldött jelentés is említi, a kötelezettségvállalást a nemzeti jog, nevezetesen a 136/2012. sz. törvényerejű rendelet állapítja meg. Ez a törvényerejű rendelet tekintendő a portugál kormány politikai kötelezettségvállalásának. A

[13] Jelentés a hivatalos statisztikák minőségéről, 2022 és Jelentés a hivatalos statisztikák minőségéről, 2023.

törvényerejű rendelet többek között a gyakorlati kódex végrehajtási feltételeinek javítására vagy fenntartására, valamint a jogszabályban előírt valamennyi tevékenység végzéséhez szükséges költségvetés és hatáskörök elosztására vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz.

Szlovákia: Az Eurostatnak megküldött jelentés megerősítette, hogy Szlovákia nem dolgozott ki önálló kötelezettségvállalást. A jelenlegi jelentéstételi időszakban a nemzeti statisztikai rendszer – a gyakorlati kódex végrehajtásának részeként – több normatív, szervezeti és módszertani dokumentumot fogadott el és hajtott végre[14].

Spanyolország: Az Eurostatnak megküldött jelentés több olyan lépést ismertet, amelyet a gyakorlati kódex jobb végrehajtásával kapcsolatban 2022–2023-ban tettek meg. A nyilvános statisztikákról szóló törvényt módosították. E törvény a gyakorlati kódexnek való megfelelésre vonatkozó kötelezettségvállalást kiterjeszti a statisztikáknak a nemzeti statisztikai terv szerinti előállítására is, azaz nem korlátozódik az európai statisztikai tervre. Ugyanez a törvény ismerte el a Spanyol Nemzeti Statisztikai Intézetet nemzeti statisztikai hivatalként.

A bizalomra irányuló önálló kötelezettségvállalások

A kidolgozott önálló kötelezettségvállalások különböző formákat öltenek, és mindegyik az érintett nemzeti statisztikai rendszer sajátosságait tükrözi.

A kötelezettségvállalásokról szóló első három bizottsági jelentés (2018-ban, 2020-ban és 2022-ben) az alábbi tagállamok önálló kötelezettségvállalásait mutatta be.

Belgium: 2017. május 31-én a konzultációs bizottság – amelyben a szövetségi kormány és a régiók és közösségek kormányai képviseltetik magukat – jóváhagyta Belgiumnak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalását[15], amely ezután a belga szövetségi statisztikai hivatal és a regionális statisztikai hatóságok honlapján került közzétételre. A 2022-ben és 2023-ban elvégzett szakértői értékelések harmadik fordulójának javító intézkedései részeként előrelépés történt a kötelezettségvállalás végrehajtása terén. Az Eurostatnak megküldött jelentés a koordináció, az együttműködés és az erőforrások megfelelősége terén elért eredményeket emelte ki. Emellett a különböző felhasználókhoz igazított közzétételi és kommunikációs stratégiát dolgoztak ki.

Bulgária: Az Eurostatnak megküldött jelentésében a Nemzeti Statisztikai Hivatal megerősítette korábbi jelentését, amely szerint a bolgár kormány 2021. december 8-án aláírta a kötelezettségvállalást[16]. A kormány többek között arra vállalt kötelezettséget, hogy: i. megfelelő feltételeket biztosít a statisztikák fejlesztéséhez, előállításához és közzétételéhez, ii. garantálja a Nemzeti Statisztikai Hivatal elnökének jogait és kötelezettségeit, iii. elegendő erőforrást biztosít a hivatalos statisztikák minőségének javításához és fenntartásához, valamint iv. a Nemzeti Statisztikai Hivatal számára hozzáférést biztosít az adminisztratív és egyéb adatforrásokhoz.

[14] Lásd továbbá a jogállamiság szlovákiai helyzetéről szóló országfejezetben (SWD(2024) 825, 2024. július 24.) megfogalmazott megfontolásokat a hatáskörről szóló törvény módosításával kapcsolatban, amely szélesebb körű felhatalmazást ad a kormánynak egyes független testületek vezetőinek kinevezésére és felmentésére.

[15] A belga kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalásahttps://statbel.fgov.be/en/about-statbel/quality/commitment-confidence (elérhető angol, francia, német és holland nyelven).

[16] A bolgár kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalása.

Ciprus: A kötelezettségvállalást a Miniszterek Tanácsa 2018-ban hagyta jóvá[17], és az állampolgároknak szóló összefoglalóval együtt tették közzé. Az Eurostatnak megküldött jelentés kifejtette, hogy a hivatalos statisztikákról szóló 2021. évi új törvény (a 25(I)/2021. sz. törvény) a statisztikákba vetett közbizalom biztosítása érdekében kifejezetten hivatkozik a statisztikai elvekre (beleértve a szakmai függetlenséget, a pártatlanságot és az objektivitást), a minőségi kritériumokra és a gyakorlati kódex végrehajtására.

Görögország: Görögország kötelezettségvállalását[18] 2012. február 29-én írta alá a görög miniszterelnök és az Európai Bizottság adóügyért és a vámunióért, valamint az ellenőrzésért és a csalás elleni küzdelemért felelős tagja. A kötelezettségvállalás elérhető a Görög Statisztikai Hivatal honlapján. A jelentés arról is beszámolt, hogy azóta nem történt további fejlemény. A kötelezettségvállalás továbbra is hatályban van és alkalmazandó.

Izland: 2019 novemberében önálló kötelezettségvállalást tettek közzé[19]. Az Izlandi Statisztikai Hivatal által az Eurostatnak megküldött jelentés hangsúlyozta, hogy a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalás szövegét a 2020–2024 közötti időszakra vonatkozó költségvetési terv dokumentumaiba illesztették be, és a parlament hagyta jóvá. A kötelezettségvállalás újólag megerősíti, hogy a nyilvános statisztikák megbízhatósága az egyik előfeltétele a szakpolitikai döntéshozatalhoz és a kormányzati döntések hatásának semleges módon történő értékeléséhez használt gazdasági és társadalmi statisztikákba vetett bizalomnak. A kötelezettségvállalás ismételten megerősíti a szakmai függetlenséget és a szabályok érvényesítéséhez szükséges munkakörnyezetet annak biztosítása érdekében, hogy az Izlandi Statisztikai Hivatal új projekteket hajthasson végre, adatokat gyűjthessen, továbbá hivatalos statisztikákat dolgozhasson fel és tehessen közzé.

Írország: Írország kormánya 2017-ben fogadta el a kötelezettségvállalást[20]. Ennek során a kormány újólag megerősítette az alábbiak iránti elkötelezettségét: i. a Központi Statisztikai Hivatal (Central Statistical Office, CSO) függetlenségének garantálása, ii. a CSO támogatása a gyakorlati kódexnek való megfelelés biztosításában, és iii. a szélesebb körű Ír Statisztikai Rendszernek a CSO irányítása alatt történő fejlesztésének támogatása. Amint azt a CSO által az Eurostatnak megküldött jelentés is említi, a kormány által jóváhagyott kötelezettségvállalás egy további nyilatkozat a meglévő jogszabályok, valamint azon szakpolitikák és gyakorlatok támogatásáról, amelyeket a CSO a gyakorlati kódex szerinti kötelezettségeinek teljesítése érdekében vezetett be.

Málta: Máltán a miniszterelnök 2018. május 17-én írta alá a kötelezettségvállalást[21]. Amint az a Máltai Nemzeti Statisztikai Hivatal (National Statistics Office, NSO) által az Eurostatnak megküldött jelentésben is szerepel, a kormány azóta is teljes mértékben tiszteletben tartotta az NSO szakmai függetlenségének elvét. Emellett annak érdekében, hogy a kötelezettségvállalással összhangban tovább erősítse függetlenségét, az NSO egy olyan új jogszabályon dolgozik, amely hatályon kívül helyezi a Máltai Statisztikai Hivatalról szóló

[17] A ciprusi kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalása. A Miniszterek Tanácsának 85.964. sz. határozata.
[18] A görög kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalása.
[19] Az izlandi kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalása (izlandi nyelven elérhető).
[20] Az ír kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalása (csak angol nyelven érhető el).
[21] A máltai kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalása (csak angol nyelven érhető el).

hatályos törvényt. Valamennyi javasolt módosítás célja a statisztikai folyamatok egyszerűsítése annak érdekében, hogy a statisztikák előállítása megbízhatóbb, hatékonyabb, átláthatóbb és időszerűbb legyen.

Románia: A román kormány Romániának a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalását a 2017. június 9-i ülésén fogadta el[22]. Amint azt a Román Nemzeti Statisztikai Hivatal által az Eurostatnak megküldött jelentés kifejti, a nemzeti statisztikai rendszer alkalmazottainak fizetése emelkedett, a legfontosabb érdekelt felekkel folytatott párbeszédek pedig tovább erősítették a statisztikába vetett bizalmat.

Szlovénia: A szlovén kormány 2017. január 5-én fogadta el a kötelezettségvállalást[23]. A dokumentumot ezt követően közzétették a szlovén statisztikai hivatal honlapján az állampolgároknak szóló összefoglalóval együtt. Az Eurostatnak megküldött jelentés nem tartalmazott további fejleményeket e tekintetben.

Svédország: A kötelezettségvállalás a svéd kormány 2017. évi költségvetési törvénytervezetében került előterjesztésre.[24] Ezt követően a Svéd Statisztikai Hivatal (SCB) honlapján is közzétették. Az SCB ezen túlmenően évente tesz jelentést a statisztikák minőségi követelményeiről. Amint azt az SCB által az Eurostatnak megküldött jelentés is mutatja, az eredmények a jelenlegi jelentéstételi időszakban főként pozitívak, azonban azonosítottak olyan területeket is, ahol további fejlesztés szükséges.

Említést érdemel az is, hogy – az ESR-en kívül – három tagjelölt ország is fogadott el hivatalosan kötelezettségvállalásokat: **Albánia** 2017. november 10-én, **Montenegró** 2018. február 22-én és **Észak-Macedónia** 2018. október 17-én.

A Bizottság továbbá tájékoztatást kapott a jelenlegi jelentéstételi időszakon kívül bekövetkezett alábbi fejleményekről:

Liechtenstein: Amint az a statisztikai hivatal által az Eurostatnak megküldött jelentésből is kiderült, hogy a liechtensteini kormány 2024. február 27-én megerősítette elkötelezettségét a független és megbízható statisztikák védelme mellett, a 223/2009/EK rendelettel összhangban[25]. A kormány elkötelezte magát amellett, hogy biztosítja: i. a statisztikai hivatal függetlenségét, ii. a hivatalos statisztikák minőségét a statisztikai adatokra vonatkozó nemzetközi és európai szabványok végrehajtása révén, valamint iii. azt, hogy folyamatosan megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a hivatalos statisztika minőségének és relevanciájának biztosítása érdekében. A kormány továbbá kötelezettséget vállalt arra, hogy hozzáférést biztosít a statisztikai hatóságok számára a közigazgatási adatokhoz, valamint biztosítja a válaszadók jogait és a statisztikai adatok bizalmas kezelését.

Svájc: A Szövetségi Statisztikai Hivatal (Federal Statistical Office, FSO) arról számolt be az Eurostatnak, hogy a svájci Szövetségi Tanács 2024. január 24-én elfogadta és közzétette a szövetségi kormány következő évekre (a 2024 és 2027 közötti időszakra) vonatkozó nyilvános statisztikai programját. A jelentés áttekintést nyújt a statisztikával kapcsolatos

[22] A román kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalása (csak román nyelven érhető el).
[23] A szlovén kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalása (elérhető angol és szlovén nyelven).
[24] A svéd kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalása. Közzétéve angol nyelven **a Svédország hivatalos statisztikáiról** szóló 2017. évi éves jelentésben**.**
[25] A liechtensteini kormánynak a statisztikába vetett bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalása.

célkitűzésekről, prioritásokról és tevékenységekről, és tartalmazza a kötelezettségvállalást[26]. A kötelezettségvállalásban a kormány megerősíti, hogy célja az, hogy: i. betartsa a hivatalos statisztikai adatok gyűjtésére, összeállítására és közzétételére vonatkozó nemzetközi elveket, ii. garantálja az FSO és más nemzeti hatóságok szakmai függetlenségét, iii. támogassa az FSO-t és a más nemzeti hatóságokat a gyakorlati kódexnek való megfelelés biztosításához szükséges intézkedések meghozatalában, és iv. a szövetségi statisztikai rendszer továbbfejlessze az FSO irányítása alatt.

3. KÖVETKEZTETÉS

Amint azt az európai statisztikákról szóló 223/2009/EK rendelet előírja, a kötelezettségvállalások hozzájárulnak az európai statisztikákba vetett közbizalom fenntartásához, valamint a gyakorlati kódexben rögzített statisztikai alapelvek végrehajtása terén történő előrelépés biztosításához.

Egyre több ország tesz közzé önálló kötelezettségvállalásokat. Ezt a tendenciát a Bizottság üdvözli és teljes mértékben támogatja. Számos tagállam úgy véli, hogy nemzeti joga és az abban foglalt különös rendelkezések már kötelezettségvállalásnak minősülnek. E tekintetben egyes tagállamok arról számoltak be, hogy vonatkozó nemzeti joguk megerősítette nemzeti statisztikai hivataluk központi statisztikai hatóságként betöltött szerepét. A statisztikákba vetett közbizalomnak való megfelelés és a statisztikákat érintő minőségi követelmények teljesítése érdekében szükség van a releváns fejlemények folyamatos nyomon követésére, valamint a változó felhasználói elvárásokhoz és igényekhez való alkalmazkodásra.

A nemzeti statisztikai hivatalok különböző minőségirányítási és teljesítménymérési eszközöket alkalmaznak. A jelenlegi jelentéstételi időszakban megerősítést nyert, hogy a külső értékelések elengedhetetlenek a statisztikai hivatalok teljesítményének objektív értékeléséhez. A szakértői értékelések e tekintetben továbbra is kulcsfontosságú eszköznek számítanak. A területen releváns ismeretekkel és tapasztalatokkal rendelkező külső érdekelt felektől származó értékes információkkal szolgálnak a statisztikába vetett bizalommal kapcsolatban.

A hivatalos statisztikákba vetett közbizalom fenntartása az ESR egészének relevanciája és hitelessége szempontjából létfontosságú. Emellett segíti az Uniót és az uniós tagállamok kormányait abban, hogy a politikai döntések demokratikus legitimitását alátámasztó, objektív adatokon és tényeken alapuló módszerek alkalmazásával reagáljanak a legfontosabb jelenlegi és jövőbeli kihívásokra. A Bizottság nyomon követi azokat az eseteket, amikor a kormányok nem biztosítják nemzeti statisztikai hivatalaik szakmai függetlenségét, például a nemzeti jogot oly módon módosítják, hogy kétségbe vonható a szakmai függetlenség elvének való megfelelés, vagy amikor a hivatal vezetőjét megbízatásának lejárta előtt vagy egyértelmű indokolás nélkül eltávolítják a posztjáról. A Bizottság a továbbiakban is figyelemmel kíséri a releváns fejleményeket, és segíteni fogja a tagállamokat a statisztikákba vetett közbizalom fenntartására és megerősítésére irányuló céljaik megvalósításában.

[26] A program, amely tartalmazza a svájci szövetségi kormány bizalomra vonatkozó kötelezettségvállalását.